

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ОПЕРАЦІЙ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

CONCEPTUALIZATION OF INTERNAL AUDIT OF OPERATIONS WITH SECURITIES OF THE FOOD INDUSTRY

УДК 330

<https://doi.org/10.32843/infrastruct36-39>

Порсюрова І.П.

викладач кафедри економіки та обліку
Харківський
торгівельно-економічний інститут
Київського національного
торгівельно-економічного університету

Кайдрович Х.І.

к.е.н., доцент кафедри
економіки підприємства
та інформаційних технологій
Львівський університет бізнесу та права

Пинда Ю.В.

д.е.н., професор кафедри
економіки підприємства
та інформаційних технологій
Львівський університет бізнесу та права

У статті розглянуто концептуалізацію внутрішнього аудиту операцій з цінними паперами підприємств України, а саме підприємств харчової промисловості. З метою забезпечення контролю за використанням фінансових ресурсів, формування раціональної інвестиційної політики та підвищення ефективності фінансово-інвестиційної діяльності підприємницьких структур у турбулентних умовах сучасного бізнес-середовища запропоновано на підприємствах харчової промисловості здійснювати внутрішній аудит операцій з цінними паперами харчової промисловості, яка нині є інвестиційно привабливим сектором активності стейкхолдерів. У статті систематизовано підходи до визначення суті терміна «внутрішній аудит» у законодавчих актах та публікаціях сучасних науковців, досліджено основні напрями здійснення внутрішнього аудиту у міжнародній практиці та надано визначення сутності поняття «внутрішній аудит операцій з цінними паперами власної та невлавної емісії».

Ключові слова: внутрішній аудит, внутрішній аудит цінних паперів, внутрішній інвестиційний аудит, внутрішній аудит фінансових інвестицій, внутрішній аудит операцій з цінними паперами власної та невлавної емісії.

В статті розглянуто концептуалізацію внутрішнього аудиту операцій з цінними

бумагами підприємств України, а саме підприємств харчової промисловості. С целью обеспечения контроля за использованием финансовых ресурсов, формирования рациональной инвестиционной политики и повышения эффективности финансово-инвестиционной деятельности предпринимательских структур в турбулентных условиях современной бизнес-среды предложено на предприятиях пищевой промышленности осуществлять внутренний аудит операций с ценными бумагами собственной и несобственной эмиссии. В связи с этим приобретает актуальность исследование проблем внутреннего аудита операций с ценными бумагами пищевой промышленности, которая на сегодня является инвестиционно привлекательным сектором активности стейкхолдеров. В статье систематизированы подходы к определению сущности термина «внутренний аудит» в законодательных актах и публикациях современных ученых, исследованы основные направления осуществления внутреннего аудита в международной практике и дано определение сущности понятия «внутренний аудит операций с ценными бумагами собственной и несобственной эмиссии».

Ключевые слова: внутренний аудит, внутренний аудит ценных бумаг, внутренний инвестиционный аудит, внутренний аудит финансовых инвестиций, внутренний аудит операций с ценными бумагами собственной и несобственной эмиссии.

The article discusses the conceptualization of internal audit of securities transactions of Ukrainian enterprises, namely food processing enterprises. In order to ensure control over the use of financial resources, to formulate a sound investment policy and to increase the efficiency of financial and investment activity of business structures in the turbulent conditions of the modern business environment, it is proposed that the food industry undertakes an internal audit of its own and unauthorized securities transactions. In this regard, it becomes important to study the problems of internal audit of securities transactions in the food industry, which is currently the investment sector of the stakeholder activity. The article systematizes approaches to defining the essence of the term "internal audit" in legislation and publications of modern scientists, investigates the main areas of internal audit in international practice, and defines the essence of "internal audit of transactions with securities of own and unauthorized issue". The concept of internal audit in terms of formal regulators (regulations and standards) envisages different approaches to interpreting the substance of this category. In the turbulent conditions of the modern business environment, we suggest that the food industry undertakes an internal audit of its own and unauthorized securities transactions, as today the investment interest of stakeholders in joint-stock companies, which should improve the internal management system, is intensified. In our opinion, internal audit of own and unauthorized securities transactions should be considered as a process of professional activity of management entities, aimed at monitoring compliance with external and internal regulations and verifying the correctness of accounting for transactions in securities of own and unauthorized securities. unauthorized emission that results in risk prevention and recommendations for improving the effectiveness of the financial management information support functions investment activities of the company. Such information is able to provide an adequate level of protection for the interests of both the enterprise itself and those interested in the long-term economic relations of stakeholders holding increasingly stringent requirements for the reliability of financial data. Therefore, in order to create proper information and analytical support for management decisions in the financial and investment sphere, we propose to carry out an internal audit of the operations of a securities company.

Key words: internal audit, internal securities audit, internal investment audit, internal financial investment audit, internal audit of own and non-equity securities transactions.

Постановка проблеми. В умовах сучасного бізнес-середовища, що характеризується високим рівнем невизначеності та деструктивними впливами зовнішніх і внутрішніх чинників на фінансову незалежність та економічне зростання підприємницьких структур, керівникам підприємства для підвищення ефективності прийняття рішень за операціями з цінними паперами необхідна реле-

вантна обліково-аналітична інформація, яка має високий ступінь надійності. Подібна інформація здатна забезпечити відповідний рівень захисту інтересів як власне підприємства, так і зацікавлених у довготривалих економічних відносинах стейкхолдерів, які висуюють все більш жорсткі вимоги до вірогідності даних фінансового характеру. Тому для створення належної інформаційно-

аналітичної підтримки управлінських рішень у фінансово-інвестиційній сфері пропонуємо здійснювати внутрішній аудит операцій підприємства з цінними паперами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значну увагу вивченню суті категорії «внутрішній аудит» приділено такими вітчизняними і зарубіжними вченими, як: О.В. Артюх-Пасюта, А.С. Біленко, Л.Л. Гевлич, Т.Є. Дем'яненко, О.І. Лоїк, Г.Я. Остаєв, О.А. Петрик, Т.О. Петухова, О.А. Подолянчук, Н.А. Пономарьова, Н.В. Потриваєва, А.Є. Шамрай, В.В. Шкіренко та інші. Аналіз наукового напрацювання дає змогу стверджувати про наявність декількох поглядів на визначення досліджуваної дефініції, а саме: професійна діяльність, яка здійснюється незалежними експертами або внутрішніми аудиторами; система контролю; складник системи управління; функція інфраструктури підприємства. При цьому необхідно відзначити, що переважна кількість вітчизняних учених схильна до підходу трактування дефініції як системи контролю та незалежної експертної діяльності, тоді як зарубіжні вчені розглядають цю категорію з погляду частини системи корпоративного управління підприємством із виділенням особливого функціонального призначення. Зважаючи на дослідження та напрацювання наукової спільноти, проблематика внутрішнього аудиту операцій із цінними паперами власної та невласної емісії нині не досить ґрунтовно вивчена, тому актуалізується дослідження цього питання з теоретичної площини наукового пізнання.

Постановка завдання є систематизація підходів до визначення суті терміна «внутрішній аудит», дослідження основних напрямів здійснення внутрішнього аудиту у міжнародній практиці та визначення сутності поняття «внутрішній аудит операцій з цінними паперами власної та невласної емісії».

Виклад основного матеріалу дослідження. Концепція внутрішнього аудиту з погляду формальних регуляторів (нормативно-правові акти та стандарти) передбачає різні підходи до трактування суті цієї категорії. Зазначимо, що визначення поняття «внутрішній аудит» більш широко розкривається у нормативних документах, які регулюють діяльність бюджетних та фінансових установ. Так, відповідно до Бюджетного кодексу України внутрішній аудит є «діяльністю підрозділу внутрішнього аудиту в бюджетній установі, що спрямована на удосконалення системи управління, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності бюджетної установи та підвідомчих їй бюджетних установ, поліпшення внутрішнього контролю» [1]. Таке ж визначення дефініції «внутрішній аудит» наведено у Наказі Міністерства фінансів України «Про затвердження стандартів

внутрішнього аудиту» [2]. Крім того, як напрям незалежної діяльності розглядає «внутрішній аудит» Інститут внутрішніх аудиторів: «незалежна, об'єктивна діяльність із надання впевненості та консультаційних послуг, що має приносити користь організації та покращувати її діяльність» [3].

Постановою Правління НБУ «Про затвердження Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України» зазначена категорія визначається як «незалежна оцінка системи внутрішнього контролю, встановленого у комерційному банку» [4]. У Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року, схваленій Кабінетом Міністрів України, декларується, що «внутрішній аудит – це діяльність з надання незалежних та об'єктивних гарантій (забезпечення впевненості в межах розумного у досягненні органами державного і комунального сектору мети та функціонуванні системи управління у спосіб, який максимально знижує ризик шахрайства, марнотратства, допущення помилок чи нерентабельності) і консультацій» [5]. Методологічні вказівки з внутрішнього аудиту в державному секторі України категорично наголошують на розмежуванні понять «ревізія» та «внутрішній аудит», чітко надаючи останньому таке визначення: «зовнішній незалежний огляд, метою якого є комплексна оцінка системи внутрішнього контролю, виявлення її слабких місць та надання рекомендацій, спрямованих на удосконалення системи внутрішнього контролю» [6].

У 2015 році в рамках Угоди про асоціацію з Європейським Союзом було подано на розгляд до Верховної Ради України Законопроект «Про внутрішній аудит», яким досліджувана дефініція визначається як «незалежна, об'єктивна діяльність із надання впевненості, що включає комплекс експертно-аналітичних, оціночних, перевірочних та інших форм контрольних заходів, спрямованих на діяльність об'єкта контролю та його посадових осіб, пов'язану з ухваленням ними управлінських рішень та виконанням функцій відповідно до нормативно-правових, розпорядчих, інших актів і внутрішніх документів з метою визначення ефективності діяльності об'єкта контролю та підготовки рекомендацій з удосконалення управлінських процесів залежно від характеру виявленої проблеми» [7]. Проект Закону був схвалено прийнятий Комісією ЄС, однак наразі потребує врахування додаткових положень.

Міжнародний Інститут Внутрішніх Аудиторів дає таке визначення внутрішнього аудиту: «це незалежна, об'єктивна діяльність із надання впевненості та консультаційних послуг, що має приносити користь організації та покращувати її діяльність. Внутрішній аудит допомагає організації досягати поставлених цілей за допомогою системного, упорядкованого підходу до оцінки і підвищення

ефективності процесів управління ризиками, контролю, і корпоративного управління» [3].

Що стосується оновлених у 2017 році Міжнародних стандартів професійної практики внутрішнього аудиту, то трактування досліджуваної категорії у них не наведено, натомість охарактеризовано функцію внутрішнього аудиту: «використовуючи систематичний, послідовний та ризик-орієнтований підхід, функція внутрішнього аудиту повинна оцінювати та сприяти удосконаленню процесів корпоративного управління, управління ризиками та контролю в організації. Цінність та довіра до внутрішнього аудиту збільшуються, коли внутрішні аудитори є проактивними, а їхні оцінки містять нові погляди та враховують майбутній вплив» [8].

Отже, проведений аналіз нормативно-законодавчої бази та досліджень науковців щодо трактування суті категорії «внутрішній аудит» свідчить про відсутність єдиного її визначення, проте зазначені на фундаційному регуляторному та науковому рівні підходи до тлумачення змістовного наповнення цього поняття вважаємо взаємопов'язаними та такими, що формують концептуальну основу для визначення внутрішнього аудиту ефективним важелем управління підприємством і складовою частиною загальної системи внутрішнього контролю (рис. 1).

Становлення й розвиток внутрішнього аудиту зумовлений необхідністю забезпечувати акціонерні підприємства харчової промисловості інформаційно-аналітичною підтримкою, в основі якої лежить інформаційне забезпечення та сис-

темний аналіз ситуації для прийняття виважених і обґрунтованих рішень та поліпшення результатів роботи. Для того щоб управлінські рішення були своєчасними, раціональними та обґрунтованими, процес їх прийняття має передбачати формулювання і зіставлення альтернатив, вибір, побудову та коригування гіпотези або програми дій, а також застосування методів і прийомів контролю за виконанням. З цією метою керівнику необхідно вибрати вид внутрішнього аудиту, який є найбільш прийнятним для потреб управління. Так, Національні стандарти внутрішнього аудиту визначають три напрями внутрішнього аудиту: аудит ефективності, фінансовий аудит, аудит відповідності. «У низці країн ЄС три вищезазначені напрями додатково розмежовано/поглиблено відповідно до специфіки їх фокусування, а також доповнено новими напрями внутрішнього аудиту. Наприклад, у деяких європейських країнах як окремий напрям визначено аудит ІТ-систем, а в межах аудиту ефективності окремо деталізовано такі «піднапрями», як операційний аудит/аудит систем (спрямований на оцінку якості процедур внутрішнього контролю в середині операційних процесів) або адміністративний аудит (у фокусі якого ефективність управлінських рішень, досягнення цілей установи та ризику, що негативно впливають на виконання функцій і завдань установи)» [6].

Вивчення міжнародної практики внутрішнього аудиту демонструє його активне провадження в господарську діяльність підприємницьких структур наявність диференційованих підходів до

Рівень наукового пізнання категорії «внутрішній аудит»

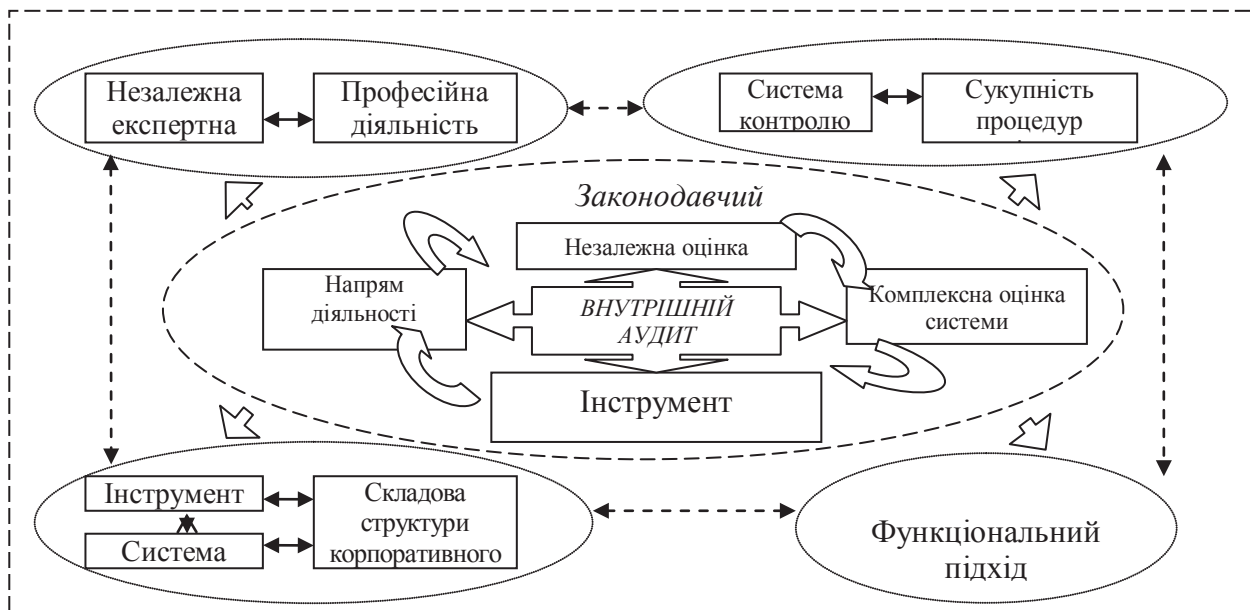

Рис. 1. Систематизація підходів до визначення суті терміна «внутрішній аудит» у законодавчих актах та публікаціях сучасних науковців

Джерело: систематизовано на основі [1–11]

визначення та застосування окремих його видів, що дозволяє стверджувати про актуальність цього виду контролю в умовах глобалізації бізнес-середовища та технологічних інновацій (рис. 2).

Як бачимо, підприємства Європи використовують у своїй практиці серед видів внутрішнього аудиту і фінансовий аудит, який зосереджує увагу на фінансових процесах, фінансових операціях, бухгалтерському обліку та звітності, маючи при цьому за об'єкт перевірки фінансову господарську діяльність. Однак, наприклад, господарські суб'єкти Нідерландів схильні до застосування внутрішнього (фінансового) аудиту за напрямками, тобто бізнес-суб'єкти, які здійснюють операції з цінними паперами, через складність та високу відповідальність таких операцій мають можливість виокремлювати внутрішній (фінансовий) аудит у напрям, виходячи з професійних компетенцій працівників служби внутрішнього аудиту. Така реінтеграція у комплексі дає змогу зосередити увагу на операціях із дольовими та борговими цінними паперами власної та невлавної емісії, посилити їхню ефективність та забезпечити інформаційну підтримку прийняття рішень з фінансування діяльності та інвестування коштів з метою підвищення платоспроможності, фінансо-

вої стійкості, конкурентоспроможності та результативності діяльності господарюючого суб'єкта.

Слід зазначити, що проблематика внутрішнього аудиту операцій з цінними паперами власної та невлавної емісії нині не досить ґрунтовно вивчена вітчизняними та зарубіжними вченими. Увага більшості науковців, за виключенням окремих представників наукової спільноти, здебільшого спрямована на дослідження внутрішнього аудиту фінансових інвестицій або фінансових вкладень у комплексі. Так, Н.А. Пономарьова у своєму дослідженні зазначає, що «внутрішній аудит цінних паперів – це один з напрямів незалежної експертної діяльності, організованої господарюючим суб'єктом, що спрямований на перевірку та оцінку системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю операцій з цінними паперами, профілактику та виявлення зловживань і помилок в цій галузі» [9, с. 11]. З огляду на те, що внутрішній аудит є структурною частиною комплексу внутрішнього контролю, вважаємо, що він не може бути об'єктом перевірки та оцінки.

Дослідники О.А. Петрик, В.В. Шкіренко пропонують до використання категорію «внутрішній інвестиційний аудит» та визначають його як «процес перевірки та генерації інформаційного забезпечення з метою задоволення потреб керівництва, аналізу

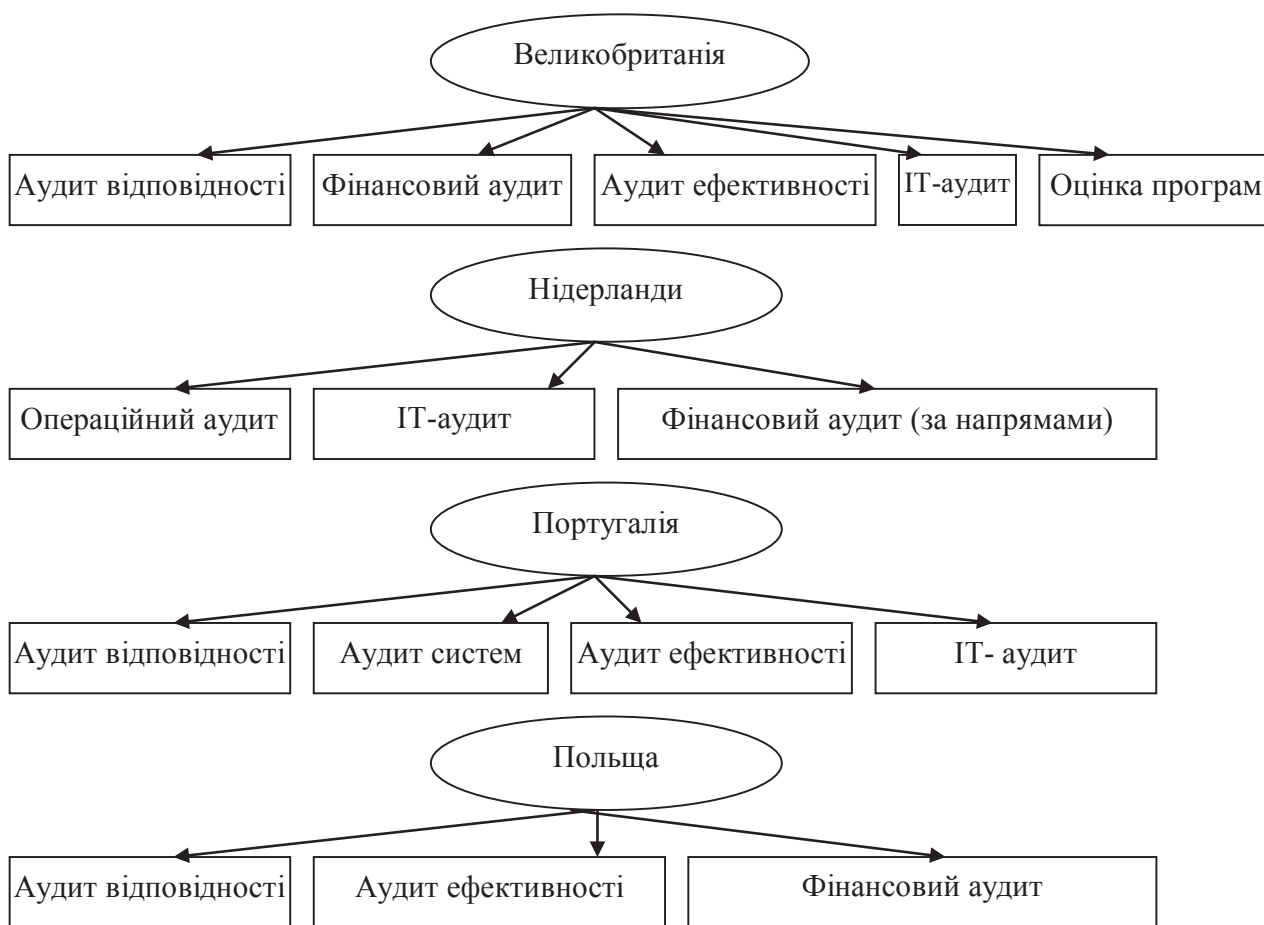

Рис. 2. Напрями здійснення внутрішнього аудиту у міжнародній практиці

економічної політики підприємства, певних управлінських механізмів та процедур, прийнятих керівництвом організації з метою підтримання високого рівня ефективності реалізації інвестиційної стратегії суб'єкта господарювання, управління інвестиційними ризиками та досягнення бажаного економічного (соціального) ефекту» [10, с. 294]. Тобто йдеться про систему внутрішнього аудиту за вектором фінансових інвестицій у комплексі, однак вважаємо, що таким чином відбувається втрата важливої релевантної інформації, на основі якої керівники мають приймати управлінські рішення, обмежуються можливості залучати інвестиції на вигідних умовах шляхом підвищення якості фінансової звітності господарюючого суб'єкта та контролю власниками дій керівників структурних підрозділів та філій на відповідність стратегічним цілям бізнесу.

Підтримуючи цей напрям внутрішнього аудиту, науковці Л.Л. Гевлич та А.О. Щербіна трактують суть категорії «внутрішній аудит фінансових інвестицій» відповідно до його завдань: «1) перевірка реальності фінансових інвестицій, відображених в обліку та звітності; 2) перевірка обґрунтованості розподілу фінансових інвестицій на довгострокові та поточні; 3) перевірка правильності оцінки фінансових інвестицій в обліку в разі їх придбання, утримання, продажу та на дату балансу; 4) перевірка правильності ведення податкового обліку в операціях із фінансовими інвестиціями; 5) перевірка взаємоузгодженості форм звітності, в яких відображається інформація про фінансові інвестиції» [11, с. 895].

Висновки з проведеного дослідження. У турбулентних умовах сучасного бізнес-середовища пропонуємо на підприємствах харчової промисловості здійснювати внутрішній аудит операцій з цінними паперами власної та невласної емісії, оскільки нині активізується інвестиційна зацікавленість стейкхолдерів до акціонерних товариств, які повинні покращувати діяльність внутрішньої системи управління. На нашу думку, внутрішній аудит операцій із цінними паперами власної та невласної емісії слід розглядати як процес професійної діяльності суб'єктів управління, спрямований на контроль відповідності зовнішнім і внутрішніми регламентам та перевірку правильності відображення в обліку, фінансовій та управлінській звітності операцій з цінними паперами власної та невласної емісії, результатом якого є попередження ризиків і надання рекомендацій із підвищення ефективності реалізації функцій інформаційної підтримки управління фінансовою та інвестиційною діяльністю підприємства. Це визначення відповідає сучасним вимогам організації систем менеджменту, оскільки трактує внутрішній аудит як професійну діяльність, що інтегрується до інформаційної системи підтримки прийняття рішень на рівні процесу аудиту, забезпечує оптимальні комунікації та формування інформаційного масиву релевантних даних для прийняття

рішень із залучення додаткових фінансових ресурсів шляхом емісії дольових і боргових цінних паперів та фінансового інвестування. Як наслідок, внутрішній аудит стає гарантом законних відносин між всіма учасниками операцій із цінними паперами.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України. Законодавство України: № 2456-VI. 08.07.2010р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 25.10.2019).
2. Про затвердження стандартів внутрішнього аудиту: наказ Міністерства Фінансів України №1247. 04.10.2011 р. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11> (дата звернення 24.10.2019).
3. Definition of Internal Auditing. – Available from: <https://na.theiia.org/standards-guidance/mandatory-guidance/pages/definition-of-internal-auditing.aspx> (дата звернення 25.10.2019).
4. Про затвердження Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України: Постанова Правління НБУ № 311. 10.05.2016 р. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311500-16> (дата звернення 25.10.2019).
5. Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 158-р. 24.05.2005 р. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/158-2005-%D1%80> (дата звернення 23.10.2019).
6. Методологічні вказівки з внутрішнього аудиту в державному секторі України. Європейський інститут державного управління та аудиту. URL: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=134083> (дата звернення 23.10.2019).
7. Про внутрішній аудит: Проект Закону України № 2308а. 07.07.2015 р. // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55935 (дата звернення 24.10.2019).
8. Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту: Редакція 2017 року. Переклад здійснений ВГО «Інститут внутрішніх аудиторів України» та публікується з дозволу власника авторського права The Institute of Internal Auditors. 247 Maitland Avenue. Altamonte Springs Florida 32701-4201. U.S.A. URL: <https://www.iaa.org.ua/wp-content/uploads/2013/08/IPPF-Standards-2017-Ukrainian.pdf> (дата звернення 22.10.2019).
9. Пономарьова Н.А. Внутрішній аудит: сутність та значення у діяльності суб'єктів господарювання/ за ред. Н.А. Пономарьова та ін. Молодий вчений, 2016. № 6. 85–88 с.
10. Петрик О.А. Особливості внутрішнього аудиту інвестиційних проектів / за ред. О.А. Петрик та ін. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2014. № 797. С. 292–299. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2014_797_42. (дата звернення 22.10.2019).

11. Гевлич Л.Л. Організація внутрішнього аудиту фінансових інвестицій вітчизняного підприємства / за ред. Гевлич Л.Л. та ін. Економіка та суспільство: Елект. Наук. Фахове видання. Мукачєво: Мукачєвський державний університет. 2016. Вип.7. С. 893–899.

REFERENCES:

1. Byudzhethnyy kodeks Ukrainy (2010) Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy [Budget Code of Ukraine] Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (accessed 25 October 2019).

2. Pro zatverdzhennya standartiv vnutrishn'oho audytu (2011): nakaz Ministerstva Finansiv Ukrainy [On Approval of Internal Audit Standards] Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11> (accessed 24 October 2019).

3. Vyznachennya vnutrishn'oho audytu [Definition of Internal Auditing]. Available at: <https://na.theiia.org/standards-guidance/mandatory-guidance/pages/definition-of-internal-auditing.aspx> (accessed 25 October 2019).

4. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro orhanizatsiyu vnutrishn'oho audytu v komertsyinykh bankakh Ukrainy (2016) Postanova Pravlinnya NBU № 311. 10.05.2016. Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy: Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311500-16> (accessed 25 October 2019).

5. Kontsepsiya rozvytku derzhavnoho vnutrishn'oho finansovoho kontrolyu na period do 2017 roku (2005) [Concept of development of state internal financial control for the period to 2017]: Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrainy. Verkhovna Rada Ukrainy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/158-2005-%D1%80> (accessed 23 October 2019).

6. Metodolohichni vkazivky z vnutrishn'oho audytu v derzhavnomu sektori Ukrainy [Methodological guidance on internal audit in the public sector of Ukraine.

European institute of public administration and audit] Yevropeys'kyy instytut derzhavnoho upravlinnya ta audytu: Available at: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=134083> (accessed 23 October 2019).

7. Pro vnutrishniy audyt (2015) [On Internal Audit]: Proekt Zakonu Ukrainy. Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy. Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55935 (accessed 24 October 2019).

8. Mizhnarodni standarty profesiynoi praktyky vnutrishn'oho audytu (Standarty) (2017) [International standards for the professional practice of internal auditing (standards)]: VHO «Instytut vnutrishnikh audytoriv Ukrainy» ta publikuyet'sya z dozvolu vlasnyka avtors'koho prava The Institute of Internal Auditors. Available at: <https://www.iaa.org.ua/wp-content/uploads/2013/08/IPPF-Standards-2017-Ukrainian.pdf> (accessed 22 October 2019).

9. Ponomar'ova N.A. (2016) Vnutrishniy audyt: sutnist' ta znachennya avdiyal'nosti sub'yektiv hospodaryuvannya [Internal audit: the essence and importance in the activity of economic entities] *Molodyy vchenyy*. no. 6, pp. 85–884.

10. Petryk O.A. (2014) Spetsial'nist' vnutrishn'oho audytoriyu suchasnykh proektiv [The specialty of the internal audience of contemporary projects] *Visnyk Natsional'noho universytetu «Lvivs'ka politekhnika»*. *Menedzhment ta vyrobnytstvo v Ukraini: etapi stvorennya ta problemy rozvytku*. no. 797, pp. 292-299. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2014_797_42. (accessed 22 October 2019).

11. Hevlych L.L. (2016) Orhanizatsiya vnutrishn'oho audytu finansovykh investytsiy v itchyznyanoho pidpryyemstva [Organization of internal audit of financial investments of a domestic enterprise] *Ekonomika ta suspil'stvo*. no. 7, pp. 893–899.

Porsyurova Iryna

Instructor at Department Economics and Accounting
Kharkiv Trade and Economic Institute
Kyiv National University of Trade and Economics

Kaydrovych Khrystyna

Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of Enterprise Economics
and Information Technology
Lviv University of Business and Law

PundaYuriy

Doctor of Economic Sciences,
Professor at Department of Enterprise Economics
and Information Technology
Lviv University of Business and Law

CONCEPTUALIZATION OF INTERNAL AUDIT OF OPERATIONS WITH SECURITIES OF THE FOOD INDUSTRY

The purpose of the article. The article discusses the conceptualization of internal audit of securities transactions of Ukrainian enterprises, namely food processing enterprises. In today's business environment, characterized by high levels of uncertainty and destructive influences of external and internal factors on financial independence and economic growth of business structures, business executives need relevant accounting and analytical information that has high accounting and analytical information. degree of reliability. The article discusses the conceptualization of internal audit of securities transactions of Ukrainian enterprises, namely food processing enterprises.

Methodology. The systematization of approaches to defining the essence of the term "internal audit", the study of the main areas of internal audit in international practice and the definition of the essence of "internal audit of transactions with securities of own and unauthorized issue".

Results. The concept of internal audit in terms of formal regulators (regulations and standards) envisages different approaches to interpreting the substance of this category. The conducted analysis of the legal framework and the researches on the interpretation of the essence of the category "internal audit" indicates the lack of a single definition of it, but the approaches at the substantive regulatory and scientific level to interpret the meaningful content of this concept are considered interrelated and form the conceptual framework to determine the internal audit effective lever of enterprise management and a component of the overall internal control system.

Practical implications. Formation and development of internal audit is conditioned by the need to provide joint-stock companies of the food industry with information and analytical support.

Value/originality. In the turbulent conditions of the modern business environment, we suggest that the food industry undertakes an internal audit of its own and unauthorized securities transactions, as today the investment interest of stakeholders in joint-stock companies, which should improve the internal management system, is intensified.

In our opinion, the internal audit of securities transactions of own and unauthorized issue should be considered as a process professional activity of management entities, aimed at monitoring compliance with external and internal regulations and verifying the correctness of the accounting, financial and management reporting of securities and its own and manual transactions which is to prevent risks and provide guidance on improving the effectiveness of the financial management information support functions and investicional of the enterprise. This definition meets the modern requirements of management systems management, as it interprets internal audit as a professional activity that is integrated into the decision support information system at the audit process level, provides optimum communications and the formation of an information array of relevant data for decision making to attract additional financial resources through the issue of equity and debt securities and financial investment. As a result, internal audit guarantees the legitimate relationship between all participants in securities transactions.